

mo inšpektor, ampak tudi predsednik oblasnega odbora Podmladka Rdečega Križa v Ljubljani in največji njegov propagator, ima srce na pravem mestu.

28. julija t. l. nam je pa pripeljal namestnik predstojnika higijeničnega zavoda v Ljubljani, gospod dr. Mis, kar dva društvena tajnika, in sicer prvega celo iz Beograda, profesorja gosp. Žečeviča, drugega pa iz Ljubljane, višja šolskega nadzornika gosp. Gabrška. Prvi je imel s sabo malega sinka, ki se je kar domačega čutil med veselo mladino. Ta je pa tudi vso deputacijo tirala na Peričnik. Gostje se niso mogli načuditi krasni Gorenjski; škoda le, da je gosta megla zakrivala naše divne velikane. Centralni tajnik prof. Žečevič je v svoji navdušenosti obljubil kolonije vsestransko podpirati. Njegovo mnenje je, da mora imeti vsaka šola vsako leto svojo kolonijo kar bo pa menda iz materialnih in nadzorovalnih ozirov nemožne, 600 Din na osebo ni malenkost, od 6. zjutraj pa do 20. zvečer nadzorovati, imeti vso odgovornost in skrbeti za vso prehrano pa tudi ni mala požrtvovalnost. Nervoznosti nadzornik pač nikjer, še manj pa tu, ne sme poznati. Hvaležna je pa deca veliko bolj, ko v šoli. Pri kupi se ti tako, da jo s težkim srcem zapustiš. Dnevi hite ko ure. Posebno izleti so jako poučni. Seveda moraš imeti dober zemljevid in dobro preračunati zmožnost pešcev.

Pa tudi privatnih obiskov ni manjkalo. Več staršev je obiskalo svoje malčke in se veselilo z njimi v krasni naravi. Malo nevoljni so bili nekateri na strogi dnevni red, a ga na pojasnilo odobraval. Brez strogega reda je pač vsaka ko'nfia izključena. Začetna nevolja zgine po par dneh, posebno po malih nesrečah. Učenec se ne drži čete, zaide in ga je treba iskati, kar v gozdu pač ni lahko. Nauči se pa vsak natančnosti, posebno pa tovarštva, kar je v današnjih povojnih časih največ vredno. Skrb za vsakega poedinega je bila tako velika, da je deca takoj pogrešila kakega odsotnega in tako dolgo ni nadaljevala poti da se ni počasi priguhal. Nešteto veselih in tragikomičnih scen nudi taka kolonija opazovalcem, katerih je imela nebroj. Tujci so redno prihajali na igrišče in kopalnice ter se divili smeli mladini posebno v vodi. Sava je tu tako prikladna za kopanje, da je skoro vsaka nesreča izključena.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k Mladinski list »Zvonček«. Izšla je prva številka »Zvončka«, letnika 1925/1926. Odslej bo namreč list izhajal v 10. zvezkih in sicer v mesecih september pa do junija. Že prva številka je res nadvse lepo opremljena in tudi po vsebini zelo zanimiva. Na prvem mestu prinaša pesnitev »Ljubljana« — proizvod našega priznanega pisatelja in pesnika E. Gangla. Dalje vsebuje že ta številka začetek povesti »Kočljeva osveta« izpod peresa priljubljenega pisatelja J. Vandota. Povest bo izhajala v celim tekočem letniku. Zanimivo je opisan tudi naš kraljevi Beograd po stricu Pavetu. Dalje vsebuje ta številka še več drobnih povestic in spisov, ki bodo gotovo ugajali našim malčkom. Ne manjka v listu niti privlačnega dela »Pouk in zabava«, niti priljubljenega »Kotička Doropoljskega«. Že po prvi številki sodeči bo ta letnik vreden vrstnik vsem svojim predhodnikom. Naročnina je znižana letos na Din 25 letno. Ne moremo dovolj priporočati ta najboljši mladinski list in naše geslo bodi: V nobeni hiši ne sme manjkati »Zvonček«. Učitelji, priporočajte povsod ta list!

—k 30 troglasnih mladinskih zborov za višjo stopnjo osnovnih šol in za meščanske šole zbral in harmoniziral Ciril Pregelj, učitelj v Celju. — V višje organiziranih osnovnih šolah in v meščanskih šolah v Sloveniji se pridno goji večglasno narodno petje. In prav je tako! Saj tudi naša šola odrasla mladina najraje prepeva narodne pesmi, ki jih vreže največkrat na tri, včasih tudi kar na štiri glasove. To je Slovencem že prirojeno.

V šoli smo doslej občutno pogrešali primerne troglasne pesmi. Nujna potreba je napotila tovariša Preglja, da je skrbno zbral v lično vezani knjigi 30 lepih, melodijozno jako učinkovitih jugoslovanskih pesmi, ki so po besedilu povsem uporabne za šolo, in jih spretno harmoniziral v pristno narodnem duhu. Mladina jih bo prav rada in z veseljem prepevala, zakaj vsak posamezen glas je melodiozen in zato lahko peven ter se giblje v primernem glasovnem obsegu.

Zbirka vsebuje 16 slovenskih narodnih pesmi: Kje so tiste stezice, Prav lepo je v vrgred, Pastirica pa pase ovce tri, Spomladi vse se veseli (nagrobica), itd.; 10 hrvatskih in srbskih narodnih pesmi: Tamo daleko, Čergo moja čerģice, popoln Mokranjčev II, Šopek srbskih narodnih pesmi itd.; 4 znane umetne pesmi slovenskih skladateljev, ki so ali bodo skoraj ponarodele: E. Adamičev »Tam gori za našo vasjo«, G. Ipavčev »Zvečer«, F. Gerbičev »Pastirček« in J. Aljažev »Triglava«. — Vse pesmi so res skrbno izbrane in jako prikladne tudi za ženski troglasni zbor. Nekatere je možno peti dvoglasno.

Dasi je vezava knjige lična, vendar ne morem tega trdit o posebni ličnosti pisanih not, ki so litografske. Tudi ne odobravam harmonizacije državne himne, ki je v začetku — prvih 8 taktov — dvoglasna, nadalje pa troglasna. Narodni poje državno himno vedno enoglasno; le tako najbolj učinkuje njen pobožno-veličastni napjev. K 7. točki navodila za troglasno petje naj omenim, da običajno stoji prvi glas na levi, drugi glas pa na desni od pevovodje.

Vsekako je učitelstvo hvaležno tovarišu Preglju, da je izdal in založil na lastne stroške to lepo zbirko pesmi, ki jo te dni razpošilja posameznim šolskim upraviteljstvom in ravnateljstvom na ogled in v nakup. Ob poveljni prodaji te naklade namerava izdati kot II. del še nadaljnjih 30 troglasnih mladinskih zborov. Cena I. dela je 20 Din za izvod. Učitelstvu kar naprejale priporočam to knjigo z željo, naj jo pridno uporablja pri pevskem pouku ne le v šoli, marveč tudi pri kulturnem delu zunaj šole, v pevskih zborih, bralnih društvih itd.

—k Stanko Premrl: 4 ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja in Emil Adamič: 8 lahkih moških zborov. Obe zbirki sta izšli v založbi pevškega društva »Ljubljanski Zvon«. Dobe se tudi posamezni glasovi (dvospevi) in posamezne partiture. Naročila na naslov: Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, založba muzikali. Te lepe in lahke skladbe bodo našim zborom zelo dobro došle in jih radi priporočamo tudi zategadelj, ker so zelo poceni.

—k Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Deveta in deseta številka (september in oktober) prinašata E. Adamičev daljši, zelo učinkoviti mešani zbor »Kresovale tri devotke« na O. Župančičevo besedilo, dalje dve posrejeni harmonizaciji jugoslovanskih pesmi »Suzno oko moje«, »Vozila se šalka« Josipa Brnolića in E. Adamičev moški zbor s sopranskim solom »Mara v jezeru«. — Skladbam sta priložena vabilo na slavnostni koncert »Ljubljanskega Zvona« dne 5. oktobra t. l. in prospekt za novo, v založbi pevškega zbora Glasbene Matice v Ljubljani izšlo Pevsko vadnico Fr. Marolta. — »Zbori«, ki bodo drugo leto izhajali povečani z literarno prilogo, se sami priporočajo.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

—i Imenovanja v ljubljanski oblasti. Josip Lipovec, kontrak. š. uprav. v Voklem, se sprejme v drž. službo, postane stalen; Ljudevit Potočnik je imenovan za sreskega šolskega nadzornika v Laškem; Alf. Završnik iz Kočevja v Ribnico; Marija Kržič iz Tržiča na Jesenice-Lesce (srb.-hrv.).

—i Imenovanja v mariborski oblasti. Robert Kenda, kontrak. prof. na drž. m. učit. v Mariboru, se sprejme v drž. službo, postane stalen; Josip Zagar, učitelj risanja na gimn. v Mariboru imenovan na mešč. š. v Ljutomer; Ana Bregant-Arko iz Sladkega vrha v Ruše; Bogomil Gerlanc, premeščen z deš. mešč. šole v Celju na deško mešč. š. o v Ptuj; dr. Maks Kovačič, prof. drž. realke v Mariboru se do deli na drž. moško učiteljsko v Mariboru; Svoimir Jamšek, premeščen iz Vučje vasi na deško meščansko šolo v Ptuj; Accetto Valentin, premeščen v Moravče; Pirc Maks v Žalcu, dodeljen mešč. šoli v Žalcu.

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

= Učiteljsko društvo za Krški okraj zboruje v soboto, dne 24. oktobra ob pol 10. uri v risanici v Krškem s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsedništva. 2. Poročilo o okrajni in državni skupščini. Poročata tov. Pečnik in Jurčec. 3. Deška ročna dela (kartonaza, pletarstvo in mizarstvo), referira tov. Seliškar, Omerza in Vanič. 4. Smernice prosvetnega dela. Poroča tov. Seliškar. 5. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. Na zborovanje so vabljivi vsi v naš okraj nanovo došli tovariši in tovarišice.

= Kranjsko učit. društvo zboruje v soboto dne 17. oktobra t. l. ob 8. uri v Škofji Loki v Sokolskem domu in sicer skupno s Kranjskim učiteljskim društvom. Predavanje tov. Fr. Piškove; Koroški dan in Ant. Lovšeta; Naš prosvetni program. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi predavanje prof. dr. Pavla Brežnika: »O računskem stroju metrično-dekadnega sistema z aritmetičnimi in geometrijskimi pripomočki«. Iznajditelja: dr. Djoka Bogojevič in Ljubomir Stanojevič. Udeležba obvezna.

Predsednik.

= Ljubljansko učit. društvo zboruje v soboto dne 17. oktobra t. l. ob 8. uri v Škofji Loki v Sokolskem domu in sicer skupno s Kranjskim učiteljskim društvom. Predavanje tov. Fr. Piškove; Koroški dan in Ant. Lovšeta; Naš prosvetni program. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi predavanje prof. dr. Pavla Brežnika: »O računskem stroju metrično-dekadnega sistema z aritmetičnimi in geometrijskimi pripomočki«. Iznajditelja: dr. Djoka Bogojevič in Ljubomir Stanojevič. Tovariši, ki poučujejo popoldne v obrtno-nadaljevalnih šolah se vrnejo z opoldanskim vlakom. Udeležba obvezna.

Predsednik.

= Mokronoški krožek zboruje v soboto 17. oktobra ob 10. uri popoldne v mokronoški šoli. Poleg običajnega dnevnega reda je še: 1. Ljud. Stiasny: »Spomini iz mojega nadzorniškega službovanja.« 2. Ivan Pirnat: »Pokojni nadučitelj Iv. Lavrič kot človek in učitelj.« 3. Ogled nagrobnega spomenika Iv. Lavriča. Pričakujem po-noštevne udeležbe tudi od strani novodošlih tovarišic in tovarišev. — V. Berčec.

Poročila:

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo na Rečici dne 6. VI. t. l.; navzočnost 80%. Prisotni so bili kot gostje: p. Marout Hubert iz Nazarij, A. Rozman iz Smartnega ob Paki, Ana Kogoj in Fran Kotnik iz Rečice in Zorko Kotnik z Gorice; Josip Terčak je pa še itak naš član.

Predsednik pozdravi navzoče prav iskreno ter poroča, da je prijavil za »Prosvetni odsek« Milka Rainerja iz Ljubnega kot načelnika. Lucijo Rainerjevo istotam kot tajnico. Branka Zemljica iz Rečice kot gospodarja in Josipa Korbana ter Mimico Vrečko kot odbornika. Navzoči so poročilo odobrili. Na to so se vršili referati in živahne debate o razdelitvi podrobnih učne snovi za višje organizovane osnovne šole.

Ker je bil dosedanj predsednik društva V. Pulko imenovan sreskim šol. nadzornikom, se zahvali navzočim za njihovo vztrajnost in marljivo sodelovanje pri društvu ter izjavi, da odloži predsedništvo. Zemljic Branko se mu zahvali za dolgoletno vodstvo društva in po želji navzočih prevzame kot dosedanj podpredsednik začasno predsedništvo.

Nato pojasni sres. šol. nadzornik V. Pulko navzočim, kako je izdelovati »Polugodišnji izveštaj« in še drugo. Zborovanje je končalo s splošno zadovoljnostjo.

+ Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer je zborovalo v soboto dne 19. sept. 1925 v Radenci, kjer je bilo od 72 članov 63 navzočih. Razven domačega učiteljskega pozdravi predsednik gosta nadzornika tov. Cvetka in tov. Požegarja iz Prekmurja, v imenu društva pa čestita zvezi Stopar-Robič in imenovancem upraviteljem Vundri ter Rus in Paulič. Upokojencema tov. Zacherl Francu tov. I. Schneider kliče tov. predsednik še na mnoga leta!

Po prečitanih dopisih in odobrenem zapisniku se opozori na Učit. Samopomoč, h kateri se je po zborovanju zglašilo 21 novih članov.

Predavanje. Tov. nadzornik Karbaš Franc predava temo: »Smernice za delo v šoli in izven

šole«. Na čelo dene predavatelj stavek, da kot nadzornik od učitelja v šoli delo zahteva, izven šole pa na delo vabi. V šoli ne glej kaj, ampak kako si naučiš. Da bode pouk učinkovit, je treba vsestranske in temeljite priprave osobito mlajšim učiteljem. Bodi v vsakem oziru vreden, tovariški in samozavesten. Predavatelj povdarja, da strankarstvo in politika ne spadata v šolo. Podroben učni načrt je neobhodno potreben, uporablja se pa naj tako, da ne bo spona in strašilo za učitelja. Učitelj bo našel hvaležno polje tudi izven šole v čitalnicah, telov. in pevskih društvih itd. Pri vsem tem pa ga naj diči in navdaja vsak čas čut navdušenega državljana in nikdar naj se ne vpraša pri delu kaj hasne meni, ampak kaj in koliko sem koristil mladini. Razvila se je prav živahna debata, iz katere se je izcimila resolucija v zadevi učnega načrta. Tov. Mavrič se predavatelju za prepotreben in umesten referat iskreno zahvali.

Sprejele so se resolucije s sledečo kratko vsebino in poslele UJU v Ljubljano, Ljutomersko učit. društvo odločno zahteva:

1. da izgine že vendar enkrat nered pri šolski upravi in ista nastavi v začetku šol. leta pravočasno učne moči;

2. da se naj ne uporabljajo šol. poslopja za rekrutacijo voj. novincev;

3. da se naj ne priporoča v nakup učil, dokler niso priznana od strokovnjakov;

4. da se šol. upraviteljstva in učiteljstva naj ne obisipava z grmadami raznih nabiralnih pol in dopisov, pisanih v čudnem tonu nekakih pozivov;

5. da se mu čimprej pošljejo preporebna navodila in pojasnila k novoizdanemu učnemu načrtu, da se odstrani disorientacija, ki je nastala vsled prenegle in preuranjene uvedbe tega načrta. Naj se v bodoče ne izdajo več ministrske uredbe, ki so v protislovju z obstoječimi zakoni. Z ozirom na razpredelitev učne snovi na posamezne razrede napravi načrt vtis, da ga niso sestavljali učitelji.

Prihodnje zborovanje se vrši v soboto, dne 7. novembra pri Sv. Križu.

+ ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 26. maja 1925 v Rogaški Slatini. Od 70 članov navzočih 46.

Zapisnik se odobri.

Predsednik pozdravi nova člana tov. Gorupa in Kincla ter vabi mlajše tovarišice, da prosiho za sprejem v višjo pedagoško šolo

»O uradovanju in uradnih spisih« je referiral tov. Rudež, dokazal veliko vrednost in potrebo točnega uradovanja ter praktičnost vesno dovršenih uradnih knjig. Izmed mnogih veljavnih naredb je posebej omenjal one, ki vzbujajo med nami največ nevolje, ker so na videz nepotreben balast, a so v skriti jedru vrlo pomembne. Na željo poročevalca se je vršila debata pri vsaki točki sproti ter se je tekom nje marsikaj razjasnilo. V izredno živahno debato so posegali tov. Žumer, Olinšek, Cenčič, Musič, Stritar, Fink i. dr. ter h koncu ugotovili, da je bil ta razgovor skrajno potreben.

Predlogi: Na poziv tov. Stefanciose je bil ponovno sprejet predlog, da se naj že vendar odpravi kolektivna na osnovnošolska naznanila.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu »Gospodinski tečaj za učitelje«, pride v prihodnjo »Prosveto«.

—lu Društvene poročevalce prosimo, naj bodo kratki. To je v njihovem interesu, da ne bodo zastajala društvena poročila. Nepotrebnih poročil naj ne navajajo, tudi ne izčrpkov predavanj, ker s tem postanejo poročila dolga. Uredništvo ne utegne krajsati poročil, ker s tem izgubi več časa, kakor če jih spiše znova. Na posebnem listu naj bo še: ime društva, dan in kraj zborovanja, število udeležencev in teme predavanj in poročil ter predavatelji, kakor je to natisnjeno v »Prosveti«. Tudi sklepi in resolucije naj bodo na posebnem listu, da jih lahko prinesemo pred poročilom, na drugem mestu.

—lu Da bomo lažje hitreje uvrstili društvena poročila, jih bomo prinašali v petitu. S tem pa ni rečeno, da so manjvažna od drugega gradiva. Nekateri se pritožujejo čez književnost, drugi jo zahtevajo in hvalijo pregled novih knjig, ki ga dobe s tem; posebno knjižničarji, da se vedo orijentirati. Vsem ni mogoče ustreči!

Pelikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK.
POVSOD NA ZALOGI — TISKOVINE NA ZAHTEVO.
GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Znižana cena! Znižana cena!

Plesničar-Grum:

Jugoslavija

I. Slovensko ozemlje.

10 zemljevidov in 24 pokrajinskih slik.

Vez. Din 22.—, preje Din 28.—

Odobrena kot pomožna učna knjiga za 4. šolsko leto osnovnih šol.

Naročila sprejema UČITELJSKA KNJIGARNA, LJUBLJANA

Naročajte Dr. Rusovo knjigo, Prva pomoč.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.

Izdajatelj: UJU — poverjenišvo Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc v Ljubljani.